

ki so zoper vede, zoper šole. ... In kar se naših duhovnikov tiče, mislimo, da velika večina, vsi tisti, ki so zares narodni, so bili vedno za povzdigo našo in naše osvobojenje, kar se brez duševnega razvitka, brez vednosti doseči ne more. Veliko število slovenskih duhovnikov je uvrstjenih med slavno vrsto naših pisateljev. Nasprotno pa, ko smo videli, kako da so liberalni listi bitstvo krščansko izpodjedali, duhovnike preganjali, pravo z nogami teptali in pravico močnejšega kot edino pravo razglasili, kako da so celó slovenki listi začeli po duhovnikih udrihati, in skušali ta častivredni stan, ki je bil zmirom zvest prijatelj našemu narodu, in ki ga je prvi zopet zbudil, ko so ta stan skušali ob vso spoštovanje spraviti, — kaj nam je bilo drugzega storiti, nego vstaviti se takemu početju. Ne tajimo, da se najde sem ter tje kak duhoven, ki je nevreden svojega imena; pa ali ni to v vsakem stanu? Ali moramo zavolj tega zavreči in skruniti pustiti vero samo? Celó misli na to ali ono menj bistveno reformo, v ktere vtikati se nam sicer ne gre, moramo opustiti, kedar vidimo, da je bitstvo v nevarnosti, in da bi tisti, ki bi to ali ono grajal, le brezvercem orožje posodil za preganjanje vere in duhovnov. Mi krščanstvo vedno še više cenimo (z „Narodovo“ dovolitvijo), nego nove teorije od opice kot naše Eve t. d. Mi vidimo, kam da brezverstvo pelje, in kak sad po mestih donša; zato se ne bomo vklanjali novošegurnemu liberalizmu. Kdor vero spoštuje, spoštuje tudi njene učениke, on vé, da so celó potreben stan; če nadalje pomislimo, da so naši duhovniki skoraj sami trdni narodnjaki, on nam bo prav dal, da jih spoštujemo in ne pustimo psovati in obrekovati. To je naše tolikanj razupito ultramontanstvo!

Ker smo mi v prvi vrsti narodna stranka, dobro so nam došli vsi sinovi Slovenije, ki so zvesti materi domovini, a črtimo iz celega srca vse čine, ki nam narodni živelj zatirajo. Kdor je naroden, je naš prijatelj, naj bo duhoven ali advokat, kmet ali gospod. ...

Vošnjak pravi: „klerikalna stranka (t. j. staroslovencev) hoče ljudstvo v nevednosti ohraniti!“ Rekli smo že zgorej, da je to perfidna laž in obtolcevanje. Resnica pa je, da vidimo rajši šolo v rokah naših narodnih duhovnikov, nego v rokah nemškutarskih liberalcev, in to zato, ker smo narodna stranka, in se nikakor ne moremo navdušiti za brezverske šole, kakor jih nasvetuje novejši liberalizem.

Ni res, kar dalje Vošnjak pravi, da morajo vsled papeževe nezmotnosti vsi katoličani tudi v posvetnih rečeh papeža ubogati. Mi in dr. Vošnjak vemo vsi dobro, da se papeževa nezmotnost le na učenje in razlaganje vere in krš. pravosti (morale) razteguje, nikakor pa na posvetne reči. Kljub tej dogmi bi cerkev in država lahko mirno skupej živele, kakor se to godi na Francoskem, v Belgiji, v Ameriki in dru-

god. Da je papeževa nezmotnost bog vé kaka pošast, to so iznašli le Prusaki, in naši naivni „mladi“ jim to verjamejo. Prusaki so pa že prej bili v boju zoper katoliško cerkev, ker jim je ta na poti, da ne morejo cele Nemčije popruniti, ker je južna katoliška. Zato so se poprijeli papeževe nezmotnosti, da bi s tem proti cerkvi rovali. Pa Prusi imajo vsaj ta uzrok, ker hrepenijo po zedinjenji Nemčije in po okrepčanju svoje oblasti. Kake uzroke pa imamo mi, zoper duhovenstvo divjati, ki z nami vred stoji v boji za domovino, tega mi ne vemo, to je le Vošnjakova skrivnost. Vošnjak duhovščini podtika, da hrepeni po oblasti nad deželami in nad ljudstvi. Pa liberalci so v tej trditvi enaki volku, ki je jagnje dolžil, da mu vodo kali, čeravno je jagnje spodaj pilo in mu torej ni moglo vode kaliti. Le liberalci hrepenijo in imajo oblast nad deželami in ljudstvi, in ker kujejo proti-krščanske postavbe, brezverstvo podpirajo in duhovnike preganjajo; — ali bi se poslednji še braniti ne smeli? Ali ni njihova dolžnost, braniti svojo vero? Tudi nam Slovencem se očita, da kalimo javni mir, kedar zabtevamo svojih narodnih pravic, in naši vredniki se zapirajo v temnice; ali smo zato pa tudi res taki hudobneži? Še čuda, da Vošnjak tudi tega ne trdi, ker že v vsem tako na besedo vse verjame Prusakom.

Zdaj pridemo še enkrat do tiste Vošnjakove laži, da so „klerikalci“ zakrivilili razpor med Slovenci. „Narod“ sam dobro vé, da je bila iz začetka polovica njegovih naročnikov duhovskega stanu, dokler je bil namreč samó naroden list in je vero pri miru pustil. Pa kar na enkrat se je začelo šuntanje zoper „farje“, kakor v dunajskih liberalnih listih; narodni duhovniki so bili naenkrat ljudje brez vsake vrednosti, najbolj nevarni stan v deželi, in zapopadek vsake hudobije. Ali je potem čudo, če so duhovniki zapored odvrnili se od takega lista? Kdo je potem takem kriv razpora? Se ve da, Vošnjak je nedolžen!

Smešno je trdenje, da je Zwerger pritisnil na naše duhovne. Nobeden drug jih ne pritiska, ko vi, gospodine Vošnjak, v svojih žalostnih listih, ker ne morete enega na dan spraviti brez psok na častivredno, narodno duhovščino.

Tako govorijo slovenski poštenjaki; njih se držimo ter poslušajmo njih glas, kadar je treba na volišče stopiti ali se v političnih stvareh podučiti. Mladoslavencem pa ne zaupajmo v nobeni stvari; kdor se Bogu in svoji lastni cerkvi zneveri in z njenimi najhujšimi sovražniki vleče, kakor to delajo naši „mladi“ s svojim zdvijanjem „Narodom“, zabreže tudi v politiki v največe zmote in škoduje narodni stvari, ker podpira liberalno, našej narodnosti zoperno stranko!

Cerkvene zadeve.

Na Angleškem se kat. cerkev od leta do leta bolj razširja. Leta 1765 bilo je na Angle-

škem kakih 60 katoličanov. V 16. stoletju je namreč grozoviti razbrzdaneec, kralj Henrik VIII., ki je 6 žen zaporedoma vzel, ker so nekatere umrle, nekatere je pa sam pokončal, katol. cerkev na Angleškem zmajal, ker se je bil z rimskim papežem Klemenom VII. sprl, ki niso mogli dovoliti, da bi se kralj prve žene ločil in drugo vzel. Zoper vso pravico je pa razbrzdani kralj samovoljno to storil, in odtihdob strašno divjal proti katoličanom in protestantom, ki niso bili s kraljem zadovoljni. Dokler še ni bil zdivjal, spisal je sam v obrambo 7 sv. zakramentov proti Luterju knigo, za kar je bil celo od papeža Leona X. pohvaljen. — Potrdila se je tudi pri tem kralju resnica, da je nesramnost najhujša sovražnica sv. veri! Pokončevanje kat. cerkve je trpelo tudi za njegovih naslednikov. — Leta 1851 se je število katoličanov že pomnožilo do 500.000; leta 1842 jih je že bilo 2.500.000; leta 1865 pa 3.380.000. Od tega časa rase število katoličanov od dné do dné. V gosposki zbornici je 33 kat. zastopnikov, v zbornici poslancev pa 37. V tajnem svetovanstvu kraljičinem jih je 6 katoličanov. Kraljica je pravična tudi katoličanom, kolikor namreč zamore, kajti vlada tam parlament, drž. zbor, še bolj kot pri nas.

Ravno se snuje katoliško vseučilišče in druga višja šola za katoličane. — Mnogo plemenitašev se je že spreobrnilo; nedavno je pa protestante (angličane), kakor tudi vse brezvece silno osupnila spreobrnitev vojvode Ripona, ki je še le 45 let star in je bil veliki mojster ali glavar angleških framasonov. Bil je že v 36. letu svojega življenja (1863) vojni minister. Mož je silno bogat in po vsej deželi čislán, toraj so frajmavrerji prav muhasto špekulirali, volilši si ga za svojega glavarja. — In ta mož postane zdaj, ko se sovraštvo in preganjanje kat. cerkve razglaša kot „boj za omiko“, — iz glavarja frajmavrerjev veren katoličan! — Umemo, da brezverci zaradi tega do sape ne pridejo. Mi pa recimo hvaležnega srca: Čudna so Tvoja pota, o Gospod, ozri se tudi milostljivo na katoliško cerkev v avstrijskih pokrajinah!

Katoličani v Ameriki. Nedavno je preč. nadškof Closky v stolnici sv. Patrika v Novem Yorku v svojem govoru naslednji razgled katoličanstva v Ameriki podal: Pred 200 leti je v Kanadi in zedinjenih državah bilo 200 katoličanov. Pred 100 leti bilo je kakih 2000 katoličanov z enim škofom. V zedinjenih državah je bil l. 1790. postavljen prvi škof; tudi v naslednjih 10 letih je bil tukaj in v Kanadi le eden škof. Do leta 1842. je bilo že v Kanadi 9 škofov, 16 pa v zedinjenih državah. — Zdaj jih je samo v Kanadi 26 in v zedinjenih državah 66 škofov. Brazilija, Mehikansko in druge države niso tu vštete.

Pri šolskih sestrah v Mariboru je položilo na praznik sladkega imena Marijinega 16 sester redovne obljube v roke mil. kneza in škofa. — Za celo življenje je napravilo obljube 6 sester: Jožefa Šigert iz Kapel pri Radgoni, — Alojzija Vrbek in Antonija Beranič iz spodnje Poljskave. — Frančiška Sedlar iz š. Pavla pri Preboldu, — Jakoba Paven iz Slivnice, — Joana Hausknecht in Neža Gšnel iz Tirolskega, — Elizabeta Koren iz š. Petra pod sv. gorami. — Prve začasne obljube na tri leta je napravilo 10 novincinj: Leopoldina Fluher iz spodnje š. Kungerte, — Mihaela Plohl iz š. Tomaža, — Dominika Golé iz š. Lenarta v sl. gor., — Evgenija Hofer iz Tirolskega, — Angelina Križanič od sv. Križa pri Ljutomeru, — Bernardina Prosinjak iz š. Petra pri Radgoni, — Hortulana Domajngo iz Kapel pri Radgoni, — Teodozija Zölinger iz štaj. Wolfberga, — Apolonija Vrbnjak iz š. Jurja na Šavnici.

Po tem takem je v zavodu zadosti Slovenk ter smemo pričakovati, da bo tudi v dekliški šoli šolskih sester v Mariboru slovenščina one pravice zadobila, ktere jej gredo po postavi in po umni pedagogiki. Že zdaj se pa naj skrbi za to, da se deca sloven. starišev vsaj v krščanskem nauku ne bode z nemščino natezala, kajti je za nabožno življenje v poznejših letih velik kvar, če pridejo dekleta domu, pa ne znajo ne slovenski moliti, ne tehniških slov. besed v kršč. nauku.

Duhovne vaje (eksercije) bile so v semeniški cerkvi v Mariboru od 21—25 t. m. Udeležilo se jih je 76 duhovnikov. Vodja bil je eksercijam č. o. Lempl, iz Jezusove družbe pri sv. Andreju na Koroškem.

Bogoslovcev sprejetih je letos v lavantinsko semenišče in bogoslovje v Mariboru sedem.

Glas srčnega milovanja. Nesi „Gospodar“ pristrčno milovanje slovenskim bratom na Goriškem, ki so zgubili enega najblajših domoljubov. Umrli je v najlepši dobi svojega življenja 18. t. m. preč. gosp. Dr. Jan. Hrast, vodja semeniški in profesor bogoslovja v Gorici, mož preblagega srca in bistre glave. — Njemu pač veljajo besede sv. Duha: „Dovršen v kratkem dopolnil je dolgotrajno dobo; nja duša bila je Bogu ljuba, zato ga je zarano vzel iz spačenosti (svetá)“.

Gospodarske stvari.

Narodno-gospodarske reči.

P. N. delničarjem banke „Slovenije“ v pojasnjenje.

Iz mnogih osebnih in pismenih vprašanj smo previdili, da p. n. delničarjem ni povsem jasen niti končni namen doplačevanja na delnice, niti